

VN/7062/2019

Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa -hankintaopas

"Kiertotalous julkisissa purkuhankkeissa" on selkeä ja tervetullut opas purkuhankkeisiin. Vaikka hankintaopas on nimensä mukaisesti suunnattu julkisiin hankintoihin, voidaan sitä hyödyntää myös yksityisissä purkuhankkeissa. Oppaassa käydään läpi koko purkuhankkeen elinkaari selkein esimerkein. Sen avulla purkuhankkeet on mahdollista toteuttaa hankintalakia noudattaen ja samalla ottaen huomioon ympäristö ja hankkeessa toimivien turvallisuus.

Opas on selkeästi kirjoitettu ja siinä on huomioitu kaikki purkamisen vaiheet tarveharkinnasta purkujätteen käsittelyyn. Opas on luonteeltaan vapaaehtoinen eli se ei itsessään vielä velvoita osapuolia toimimaan oppaan mukaan, mutta antaa vapaaehtoisia suosituksia, jotka helpottava purkuhankkeen suorittamista. YTP näkee, että opas ja sitä täydentävät Purkukartoitus ja Purkutyöopas muodostavat kokonaisuuden, jonka avulla purkuhankkeiden tilaajat ja toteuttavat voivat tehdä purkamisen tehokkaasti, turvallisesti ja kiertotaloutta edistäen.

Hankintaopas on tehty yhteistyössä eri ministeriöiden ja alan toimijoiden kanssa. Toimijoiden asiantuntemus näkyy oppaassa. Siinä on huomioitu kaikki purkamisen vaiheet ja niihin liittyvät vaatimukset useasta näkökulmasta. Sisällössä on huomioitu purkajien ja haitta-ainekartoituksia tekevien toimijoiden kommentit. Teksti on helposti luettavaa eikä se sisällä suurempia ristiriitaisuuksia. Teksti tulee kuitenkin oikolukea.

YTP ja Suomen Purkuliikkeiden liitto FDA ehdottavat, että tekstiä täydennetään tai muutetaan vielä seuraavasti:

s. 12, 1.1.2: Tekstissä mainitaan, että rakennusosien valmistukseen on aikoinaan sitoutunut energiaa. Ehdotamme lauseeseen mainintaa myös sitoutuneesta hiilestä. Ilmastomuutoksen hillinnässä hiilenkierto ja hiilen sitominen tuotteeseen on keskeinen asia.

s. 13, 1.1.3: Keskimmäisessä kappaleessa esiintyy luettelossa sana "teräksen" kahteen kertaan. Tekstissä mainitaan, että siirtymällä kiertotalouteen voidaan rakennus- ja purkualalla leikata päästöjä lähes 56%, eli 300 Gt. Tekstissä ei kuitenkaan mainita mikä on se lähtöluku, josta tuo vähennys tehdään, joten toteama on hankalasti ymmärrettävissä.

s. 15: Tekstissä on käytetty fontin vaihtumista osoittamaan tekstistä etusijajärjestystä. Tehokeino ei ole kovin toimiva. Fontin vaihtamisen sijaan voisi tehokeinona käyttää lihavointia.

s. 16 1.2.1: Toinen ja kolmas kappale vaativat oikolukua.

s. 17 1.2.2.1: Voisiko viimeisen kappaleessa sana "hyödyllistä" korvata jollain hieman enemmän velvoittavammalla sanalla? Purkukartoitus on aina syytä tehdä, kun aletaan suunnittelemaan ja hankkimaan purkutöitä.

s.19 1.2.3 Kohdassa "Kuljetusurakoitsijat" olisi syytä mainita, että "toimittaa jätteet suunnitelman mukaiseen luvalliseen käsittelypaikkaan". Kohdassa "Jätteiden käsittelijät" oli syytä korjata keskimäinen kohta muotoon "Erotelee mahdollisuuksien mukaan sekalaisesta rakennusjätteestä hyödyntämiskelpoiset materiaalit". Mikäli purkutyömaalla on sekalaiset rakennusjätteet (huom. oppaasta väärä jätetermi) kerätty yhteen, on liikaa vaadittu, että jätteen käsittelijä pystyisi enää erottelemaan jätemassasta kaikki hyödyntämiskelpoiset materiaalit.

s. 20 1.2.4 Toisella rivillä sana "tilanpuutteen" on kirjoitettu virheellisesti muotoon "tilanpuutteet". Seuraavassa lauseessa ehdotamme lisättäväksi sanna "vain" sanan "sellaiset" eteen. Tekstissä on syytä korostaa, että jatkolajiteltavan jätteen lavalla voidaan laittaa vain sellaiset jakeet, joita voidaan jatkolajittelussa erotella toisistaan pilaamatta jätemateriaalin laatua.

s. 23 1.4.2: Toiseksi alimmassa kappaleessa sana "työympäristö" pitäisi olla "työympäristönsä"

s. 25 1.4.5: Voisiko tekstissä mainita myös työturvallisuuteen liittyvät sertifikaatit, esim. ISO45001? Turvallisuus purkuhankkeissa on kiertotalouden ja ympäristön lisäksi tärkeää ja mahdollinen toimijan omaehtoinen panostus työturvallisuuden edistämiseen voisi olla samalla tavalla kilpailuetu kuin innovatiivisuus lajittelussa ja hyötykäytössä.

s. 38 3.4: Verkkokaupasta ehdotetaan saavan lisäpisteistä. Ehdotamme myös lisäystä, jossa todistetut yhteistyökumppanit, joille materiaalit menevät uusio- tai hyötykäyttöön, oikeuttaisivat lisäpisteisiin.

s. 42 3.5.4: Muovien kiertotalouskriteereissä on syytä mainita PVC-muovin huomioiminen ja sen kerääminen erilleen muista muoveista. Ylipäänsä muovia tulee purkukohteista vähän, joten se on hankala jae kerätä. Purettavissa kohteissa muovia on lähinnä seinien höyrysuluissa ja maanvaraisten lattioiden erotusmuoveina.

Muina huomioina tuomme esiin seuraavat:

Hankintaoppaassa on syytä mainita, että lajittelun ja kierrätyksen lisääntyminen ja esim. manuaalisen lajittelun lisääminen, pidentää purkuaikaa. Tämä on huomioitava purkusuunnitelmassa. Lisäksi tämä vaikuttaa purkamisen kustannuksiin, joten laadulle on annettava enemmän painoarvoa kuin hinnalle.

On myös huomioitava, että kiertotalouden, uusiokäytön ja kierrätyksen edistämisellä voi olla myös jätemäärää kasvattavia vaikutuksia. Esimerkiksi ikkunoiden hyötykäyttö voi lisätä suojamuovijätteen määrää. Ikkunoilla on kriittinen tehtävä pölynhallinnassa raskaspuurakenteissa. Mikäli ikkunat poistetaan, joudutaan aukot muovittamaan, jotta voidaan pitää pölynhallintaa haittaavat ilmapirrat kurissa.

Arto Arvola

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry
FDA Suomen Purkuliikkeiden liitto ry